

תקצירי מחקרים על בני נוער הומו/לסבי וביסקסואלים ליקטה ותרגמה: שרי לביא

בחלק זה יוצגו תרגומים של מספר תקצירי מחקרים, שנערכו בקרב מתבגרים המגדירים עצמם הומואים, לסביות או ביסקסואלים (מעתה: ה"ל"ב). מחקרים אלה מהווים הצצה ראשונית אל עולמם של בני נוער, אשר בנוסף לסערת גיל ההתבגרות שאותה חווים כל נער ונערה, מתמודדים עם שאלות קשות. שאלות שבדרך כלל אין להם את מי לשאול והמשאירות אותם במצוקה רגשית, כפי שתואר לעיל. המאמרים שנבחרו מצביעים על הקשיים אותם חווים מתבגרים ה"ל"ב ברמה הבסיסית ביותר: בבית הספר, מול חבריהם ומוריהם ובעיקר – מול עצמם. המשימות והאתגרים העומדים בפני מתבגר ה"ל"ב הן רבות: החל מהכרה וקבלה עצמית, דרך יציאה מהארון כלפי הורים, אחים או חברים ועד ליכולת לחיות את חייהם כפי שהם רוצים ובחרים, בסביבה תומכת ומקבלת. בדרך, ההתמודדות קשה והכאבים רבים.

בשנים האחרונות אנו עדים לפריחה גדולה מבחינה מחקרית בכל הנוגע לאוכלוסיית ה"ל"ב בכלל ולאוכלוסיית מתבגרים ה"ל"ב בפרט. קצרה היריעה מלהכיל את מאות ואלפי המחקרים המבוצעים בתחום. תקצירי המחקרים שנבחרו לקובץ מידע זה מהווים סנונית ראשונה, האמורה לפתוח צוהר אל עולמם של מי שעד לפני שנים לא רבות לא נשמע קולם. תקצירים אלו מתמקדים בעיקר בקשיים העומדים בפני מתבגרים ה"ל"ב ובראשית דרכם כמתבגרים מתלבטים יותר או פחות בשאלת נטייתם המינית. שאלות ואתגרים חשובים אחרים העומדים מול מתבגרים אלו (כגון: שלבי היציאה מהארון, התמודדות מול הורים וחברים, התמודדות בבית הספר, יצירת קשרים עם בן אותו המין וכו') יקבלו התייחסות מקיפה יותר בקובץ מידע מס' 2.

בעיות נפשיות בקרב בני נוער ה"ל"ב בגילאים 14-21

D'Augelli, A. R. (2002). **Mental Health Problems Among Lesbian, Gay, and Bisexual Youths Ages 14 to 21**, *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 7(3): 433-456.

במאמר מתוארות בעיות נפשיות של נוער ה"ל"ב. במחקר השתתפו 542 בני נוער המתגוררים בבית הוריהם. נמצא כי בני נוער ה"ל"ב סובלים מיותר סימפטומים של בעיות נפשיות בהשוואה לקבוצת ביקורת של מתבגרים הטרוסקסואלים. מעל לשליש מהמדגם דיווחו על ניסיון התאבדות אשר ביצעו בעבר. סימפטומים נוספים של בעיות נפשיות יוחסו לעובדה שהורי הנערים אינם יודעים על נטיית/ה המינית של בנם/בתם, או ששני ההורים מחזיקים בדעות שליליות בנוגע לנטייה המינית של ילדם.

מעל לשלושה-רבעים ממשתתפי המחקר סבלו מפגיעות ומהתעללות מילולית בשל נטייתם המינית; ו-15% דיווחו על התעללות פיסית נגדם. יותר משליש אמרו שאיבדו חברים בגלל נטייתם המינית. נערים ונערות אשר חוו התעללות ואיבדו חברים דיווחו על יותר סימפטומים של בעיות נפשיות. החוקר קורא לאנשי מקצוע לשים לב לבעיות אשר מעלים בני הנוער, ובמיוחד לקונפליקטים הנוגעים לבני המשפחה ולקבוצת השווים.

ציוני דרך בהתפתחות וגילוי הנטייה המינית בקרב בני נוער ה"ל"ב

Maguen, S., Folyd, F., Bakeman, R., & Armistead, L. (2002). **Developmental Milestones and Disclosure of Sexual Orientation among Gay, Lesbian and Bisexual Youth**, *Journal of Applied Developmental Psychology*, 23(2), 219-233.

במחקר נבחן אופי גילוי הנטייה המינית בקרב קבוצה של בני נוער ה"ל"ב. במחקר השתתפו 117 בני נוער מארצות-הברית בגילאים 14-27. המשתתפים ענו על שאלונים הנוגעים ליציאתם מהארון, לגילוי נטייתם המינית ולהערכתם

העצמית כהל"ב. ממצאי המחקר הראו כי הגיל החציוני אשר בו לראשונה שמו לב בני הנוער למשיכתם לבני אותו המין היה 11. הפעם הראשונה בה קיימו יחסי מין עם בן אותו המין הייתה גיל 16; והיציאה הראשונה מהארון התרחשה בגיל 17. תוצאות אלה היו בהתאם למחקרים אחרים אשר נערכו בתחום. הסדר של אבני הדרך הללו שונה בקרב הל"ב. הממצאים מציעים מסלולים אישיים מגוונים בנוגע לחוויות היציאה מהארון והדגשת הצורך בתשומת לב גדולה להבדלים אישיים ביחס להתפתחות הנטייה המינית בקרב בני נוער.

תוכנית לבני נוער הל"ב

Moskos, M. (2001), **Program for Lesbian, Gay and Bisexual Youth, Dissertation Abstract, International Section A: Humanities and Social Sciences**. 61(12-A): 4686.

החוקרת מציינת כי הן מוסדות חברתיים שונים והן אמצעי התקשורת משדרים מסרים שליליים בנוגע להומוסקסואליות. במקביל, שומעים בני נוער על תפיסות שליליות גם ממקורות אחרים, אמינים לכאורה, כמו משפחותיהם, מוריהם, סמכויות דתיות שונות וחברים. כתוצאה מכך, בני נוער הל"ב עלולים למנוע מעצמם קבלה חברתית, וחשוב יותר – קבלה רגשית. חוסר קבלה שכזה מוסיף לבידוד החברתי ולסטיגמה כלפי הומוסקסואליות. מעבר לכך, כאשר בני נוער מפנימים את הדעות הקדומות, השנאה והפחד כלפי הומוסקסואליות, הם סובלים מבחינה חברתית, התנהגותית ובריאותית.

הסטיגמה מפרידה מתבגרים הל"ב מחבריהם ההטרוסקסואלים. מי שמשתייך לקבוצות המנודות הללו מפתח שורה של אסטרטגיות התמודדות בתגובה ללחץ המופעל עליו כתוצאה מהדעות הקדומות. אסטרטגיות אלו כוללות נסיגה אל תוך העצמי, פאסיביות, דריכות, שנאה עצמית, הימנעות מהשתתפות בקבוצות חברתיות, אגרסיביות וציפייה לדחייה, אפליה ואלימות. בעיות נפשיות נפוצות אחרות שמהן עלול לסבול המתבגר בשל הסטיגמה כוללות בעיות הסתגלות, התפתחות פסיכו-חברתית לקויה, ניכור מבני המשפחה, יחסים בין אישיים לא מתאימים, שימוש באלכוהול וסמים, דיכאון, נטייה להתאבדות והתנהגות מינית מוחצנת.

התגובות הללו – הן התגובות הנפשיות והן התגובות החברתיות – משותפות למי שמנסה להתמודד עם הסטיגמה המופנית כלפי הזהות ההל"ב, במיוחד בשלבים המוקדמים של התפתחות הזהות ההומוסקסואלית. כתוצאה מכך, בני נוער אלה מעמידים אתגר קשה בפני ציבור המחנכים ואנשי הטיפול. החוקרת טוענת כי עם תמיכה נאותה, כולל גישה למידע מדויק, ניתן לעזור לבני הנוער להתמודד, לקבל החלטות, ללמוד מיומנויות חברתיות, לחקור את מיניותם ולהגביר את איכות יחסיהם הבין-אישיים.

החובה החוקית להגן על בני נוער הל"ב מפני אלימות בבית הספר

McFarland, W., & Dupuis, M. (2001), **The Legal Duty to Protect Gay and Lesbian Students from Violence in School, Professional School Counseling**, 4(3): 171-179.

המאמר מתאר את האלימות נגד תלמידים הל"ב בבית הספר, מפרט את הקשר בין הומופוביה, הטרוסקסיזם ואלימות, ובוחן את האחריות החוקית של בית הספר להגן על נוער הל"ב מפני הצקות והתעללות. המאמר ממליץ על אסטרטגיות מניעה אשר יעניקו סביבה בטוחה בבית הספר עבור תלמידים הל"ב. בנוסף, מתוארות פעולות יישומיות עבור הצוות הטיפולי בבית הספר. המאמר קורא למחנכים וליועצים להבטיח כי בית הספר לא יפלה תלמידים על בסיס של נטייה מינית. המחברים מציעים שבנוסף לייעוץ שיש לערוך בקרב התלמידים (הן הפוגעים והן הנפגעים), האסטרטגיה הטובה ביותר למניעת אפליה ושנאה אלו היא על ידי מתן מידע, עריכת דיונים ושיחות בקרב התלמידים ושינוי הגישות כלפי הומוסקסואליות.

לימוד מניסיונם של 'הנמצאים בחוץ': מחקר איכותני על תהליך היציאה מהארון של הל"ב

Monroe, E. J. (2001), **Drawing Upon the Experiences of Those Who Are Out: A Qualitative Study of the Coming-Out Process of Gays and Lesbians**, Dissertation Abstract International, Section B: The Sciences and Engineering, 61(12-B):6739.

זהו מחקר רטרופקטיבי, שנערך בעזרת ראיונות עם עשרה משתתפים המגדירים עצמם כהל"ב, ואשר התקדמו לעבר שלב המחויבות ביצירת זהות הומוסקסואלית. המחקר בודק כיצד ניתן ללמוד מניסיונם של אלה אשר יצאו מן הארון על מנת שנוכל לעזור לאלה אשר עדיין עומדים בפני משימה התפתחותית מאיימת זו. השלבים הראשונים של היציאה מהארון מאופיינים במצוקה רגשית, במיוחד בעבור גברים. עבורם, העובדה שנוכחו לדעת כי הם הומואים לזותה בתגובות שליליות חזקות. המצוקה של הנשים שנטלו חלק במחקר הייתה בדרך כלל חמורה פחות מזו של הגברים, ובדרך כלל הייתה קשורה יותר בחשיפה בפני האחר מאשר בחוסר קבלה עצמית של הנטייה ההומוסקסואלית.

בעוד שמאבק פנימי בשלב הראשוני הוא נפוץ, ההשפעה הכוללת של היציאה מהארון על איכות החיים בטווח הארוך מדווחת באופן עקבי כחיובית. במחקר נבחנה השפעתה של היציאה מהארון על תחומים מוגדרים, כמו: ערך עצמי, יחסים בין-אישיים ותעסוקה. הנחקרים דיווחו על היסטוריה של ציפיות לא מדויקות – הן חיוביות והן שליליות – בנוגע לחיים הצפויים להם כהל"ב.

יחסית לנשים, הגברים נטו לצפות לתגובות שליליות חזקות יותר לעצם הגילוי. חלק ממשתתפי המחקר חוו סתירה בין ציפיותיהם הרציונליות וחוויותיהם הרגשיות (כגון תגובת פחד גדולה מפני החשיפה) גם כאשר היה מצופה מהשומע להיות תומך.

הגורמים שהשפיעו על פיתוח זהות הומוסקסואלית חיובית היו: מעורבות בקשר רומנטי, חברה תומכת וחשיפה וקשר עם הל"ב אחרים. מגוון של אסטרטגיות התמודדות אישיות תרמו להתפתחותה של זהות חיובית: חקירה פנימית של מערכת האמונות והדת, פעילות למען נירמול הסטיגמה, חשיפה והתחייבות לפתיחות עם אחרים וכן אסטרטגיות להתמודדות עם הומופוביה. משתתפי המחקר דחקו באלה העומדים בפני יציאה מהארון להיות נאמנים לעצמם, לחפש תמיכה חברתית ולנוע לקראת שלב בו ירגישו נוח עם עצמם.

בריונות כלפי מיעוטים מיניים בבית הספר: מחקר אור

Rivers, I. (2001). **The Bullying of Sexual Minorities at School: Its Nature and Long Term Correlates**, *Educational and Child Psychology*, 18(1): 32-46.

החוקר מדווח על מחקר בן 3 שנים שהתמקד בחוויותיהם של הל"ב, אשר היו קורבנות של בריונות בבית הספר, וכן על השפעותיה ארוכות הטווח של הבריונות על חייהם.

איסוף הנתונים נערך בשלושה מישורים: סקר שנערך בקרב 190 הל"ב בגילאים 16-66, אשר סבלו מבריונות בבית הספר, סקירה של מתאמים פסיכו-חברתיים והשפעותיה ארוכות הטווח של בריונות בקרב תת מדגם של 119 משתתפים בגילאי 16-54. לבסוף, נערכו ראיונות עומק עם 16 נחקרים. כל משתתפי המחקר סבלו מבריונות בבית הספר במשך תקופה ארוכה של 5 שנים בממוצע.

במחקר נמצא כי הבריונות התבצעה בשכיחות רבה יותר על ידי קבוצות נערים מבית הספר מאשר על ידי יחידים. הנחקרים נטו לא לדווח על הבריונות לאף גורם: לצוות המורים בבית הספר או למישהו מבני משפחתם. בסקירת המתאמים הפסיכו-חברתיים ובחינת השפעותיה ארוכות הטווח של הבריונות נמצא, כי יותר ממחצית מהנחקרים דיווחו על התנהגויות של הרס עצמי או ניסיונות התאבדות שביצעו פעם אחת או יותר. כמבוגרים, הנחקרים גילו יותר

סימפטומים שליליים הקשורים ברגש בהשוואה לקבוצת ביקורת. למרות זאת, המשתתפים לא סבלו מדימוי עצמי נמוך והיו בעלי גישות חיוביות כלפי ההומוסקסואליות של עצמם.

מחוננים, הומואים ובסיכון: מחקר על חווית ההתבגרות

Peterson, J. S., & Rischar, H. (2001), **Gifted, Gay, and At Risk: A Study of the Adolescent Experiences**, In N. Colangelo & S. G Assouline (Eds.), **Talent Development IV: Proceeding from the 1998 Wallace National Research Symposium on Talent Development** (pp. 387-391). Scottsdale, AZ: Great Potential Press

המחקר בדק את חווית ההתבגרות של 18 ה"ל"ב מחוננים בגילאים 18-25, מתוך נקודת מבט רטרוספקטיבית שלהם על חווית בית הספר והמשפחה בעת היותם בכתות ה' עד י"ב. זאת, מתוך כוונה ללמוד על התפתחותם של מתבגרים ה"ל"ב מחוננים.

מתוך תגובותיהם לשאלונים עלו תימות משמעותיות של סכנה, בידוד, דיכאון, כוונות אובדניות, יחד עם תחושת הישגיות גבוהה ומעורבות בפעילויות. המשתתפים תיארו תגובות אישיות של תהייה על הנטייה המינית, שכנוע פנימי, היציאה מהארון והשפעותיהן על יחסיהם עם המשפחה ובבית הספר. מחצית מהמשתתפים דיווחו על מודעות למיניותם בסוף בית הספר היסודי, וכמעט כולם היו משוכנעים בכך בכתה י"א.

לגדול כלסבית או כהומו: נקודת מבט של מתבגרים צעירים

O'Shea, K. S. (2000), **Growing Up Lesbian and Gay: Views from Young Adulthood, Dissertation Abstract International, Section A: Humanities and Social Sciences**. 60(8-A): 3154.

המחקר ביקש לגלות את חוויות ההתבגרות של ה"ל"ב במהלך גיל ההתבגרות והבגרות המוקדמת, תוך התמקדות בתהליך התפתחות הזהות ההומוסקסואלית. המחקר בחן את השפעתם של הפרט, המיצוב החברתי שלו (למשל: בית הספר, משפחה, דת וקהילות השתייכות אחרות) ומשתנים סוציו-היסטוריים על תהליך התפתחות הזהות של נוער ה"ל"ב. 26 משתתפים בגילאים 18-30 השתתפו בראיונות עומק איכותניים בנוגע לחוויות התפתחותם.

בניתוח הראיונות נתגלו שלוש תימות מרכזיות: השפעתם של סוכני חיברות קרובים (קבוצת השווים, המשפחה והקהילה הקרובה), השפעתו של ההקשר הסוציו-היסטורי וחשיבות "אמירת האמת" בנוגע לנטייתם ההומוסקסואלית. בנוסף, הופיעה זהות נרטיבית המשותפת לכל הנחקרים והמתארת את היווצרותה של הזהות, ביטוי, עידונה ושכלולה. הם דיווחו על חוויות שונות במגוון רחב של הקשרים במהלך הילדות, ההתבגרות והבגרות המוקדמת. חשיבותה של התקשורת והחיברות המגדרית, המינית והדתית תוארו ע"י מרבית המשתתפים. בנוסף, כל נחקר תיאר זהות נרטיבית משותפת אשר כללה הגעה למודעות באשר לזהות ההומוסקסואלית, תקופה של שתיקה באשר לזהותם (המתוארת כתקופה קריטית), למידה כיצד לבטא את נטייתם המינית ושילובה עם שאר המרכיבים של זהותם וזיקוקה של הזהות במשך הזמן.

אחת מתרומות המחקר באה לידי ביטוי בכך שהוא מתאר מגוון רחב של חוויות בתהליך התפתחות הזהות ואת השפעותיה של תרבות ה"מיינסטרים" – כפי שהיא מצטיירת בעיניהם של המשתתפים. רובם תיארו את השפעותיהם השליליות של ההומופוביה וההטרו-סקסיזם, יחד עם זאת גילו את השפעותיהן החיוביות של המערכות החברתיות הקרובות ביותר ואת התמיכה שהן מציעות. סיפורי החיים של המשתתפים מדגימים את החוויה המשותפת של התבגרות לתוך זהות אשר סטיגמה מוטבעת בה, ואת הצורך המתמשך בשינוי הגישות בקרב שירותי התמיכה לבני נוער, בקרב ההורים, צוות בית הספר ואחרים משפיעים על תוכניות לימוד ומדיניות חברתית.